

Mønsterbrydere: Et godt liv mod alle odds

Svigtede børn, der vokser op med omsorgsvigt, misbrug og psykisk sygdom, ender ofte med at gentage de mønstre, de lærte som børn, og lever svære liv på kanten af samfundet. Nogle formår imidlertid at bryde mønstret og skabe en god og lykkelig tilværelse mod alle odds.

Af Freja Bech-Jessen, Hendes Verden uge 30-2019

”Når først jeg har fat i noget, jeg vil, giver jeg ikke op”

”Jeg har haft et ekstra overlevelsesgear, fra jeg var helt lille”

I Tina Campbells hjem var der misbrug og vold, men hun klarede sig med en modstandsdygtighed, der også i voksenlivet bragte hende gennem en næsten uoverkommelig krise.

Tina voksede op hos en psykisk syg og alkoholiseret far, der ikke bare slog sin kone, men også sin ældste datter. Den eneste, der gik fri af slagene, var Tinas yngre søster. Familien boede i Esbjerg, men præcis hvor er straks sværere at definere.

”Vi flyttede hele tiden. Og hver gang vi flyttede, sagde mine forældre, at nu startede vi på en frisk. At nu blev det bedre. Men det blev det jo aldrig.

Min far var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Han var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år.

Min far var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Han var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år.

Tina var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Han var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år.

Tina var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Han var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år.

Tina var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Han var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år.

Tina var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Han var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år.

Tina var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Han var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år.

Tina var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Han var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år.

Tina var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Han var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år.

Tina var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Han var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år.

Tina var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Han var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år.

Tina var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Han var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år.

Tina var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Han var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år.

Tina var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Han var en rigtig god mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år. Men han var også en rigtig dårlig mand, og jeg havde været sammen med ham i mange år.

Tina Campbell voksede op i et hjem med misbrug og vold, men klarede sig på trods. I dag er hun ikke i tvivl om, at den modstandsdygtighed, der viste sig i barndommen, også bragte hende gennem en ellers uoverkommelig krise i voksenlivet.

Tina voksede op hos

en psykisk syg og alkoholiseret far, der ikke bare slog sin kone, men også sin ældste datter. Den eneste, der gik fri af slagene, var Tinas yngre søster. Familien boede i Esbjerg, men præcis hvor er straks sværere at definere.

-Vi flyttede hele tiden. Og hver gang vi flyttede, sagde mine forældre, at nu startede vi på en frisk. At nu blev det bedre. Men det blev det jo aldrig.

Farens psykiske problemer og moderens afmagt flyttede med. Det samme gjorde alkoholen. Og volden.

-Der er jo aldrig noget, der er sort eller hvidt. Og det var der heller ikke hos os. Min far var en mand, der kunne bruge timevis i haven sammen med mig, og lære mig alt om at bygge fugle-voileres, luge ud og passe have. Men han var også en mand, der i vildt raseri smed mig gennem værelset, så jeg ramte væggen for fuld kraft, og noget indeni mig gik i stykker, fortæller Tina.

Hendes venstre arm kan i dag, godt 40 år senere, stadig ikke rettes helt ud efter kollisionen.

-Det er svært at sige, hvad der gjorde, at netop jeg klarede den. At jeg blev mønsterbryder eller mælkebøttebarn, som man også kalder det. Jeg tror, det er kombinationen af de mennesker, jeg har mødt, og et ekstra overlevelsesgear, jeg må have haft, fra jeg var helt lille.

Tina Campbell, 47 år, farfar og far til søskendeparterne Carmen og Tina. Her med sin yngre søster. Her flyttede hun og sine søskende fra Esbjerg til København, hvor hun har været i mange år. Foto: Freja Bech-Jessen

HER HAK ALKORTEBARN I SINE RØDDER af Tina Campbell og Freja Bech-Jessen. Udgivet af Forlaget Uddannelsesforlaget. 2019. 29

Tinas mor flygtede hjem til sin mor med sine to døtre, da Tina var ni år gammel. Og mormoren er et af de mennesker, der hjalp Tina til at overleve sin barndom. En anden er en barndomsveninde, hun fortsat ser og søger råd hos.

-Når man har gennemlevet sådan en barndom, tror man ikke, man er værd at elske. Man har brug for mennesker, der viser én, at man er værdifuld, og at det, man har været udsat for, ikke er normalt og ikke er i orden. Det viste min mormor mig med sin kærlighed, og det viste min veninde mig ved at turde stille spørgsmål til, hvad der var sket, og vise, at der fandtes en anden måde at vokse op på, siger Tina og fortsætter:

-Jeg tror ikke, man klarer den, hvis man ikke bliver set og hjulpet. Alligevel kan jeg godt se, at jeg allerede, da jeg var lille, havde en vilje til at overleve. Da jeg var fem-seks år, pakkede jeg tre tandbørster i en lille rød kuffert og tiggede min mor om at flygte med os. Jeg ville noget bedre allerede dengang.

I slutningen af 20'erne blev Tina pludselig voldsomt syg, og lægerne konstaterede, at hun ikke bare var smittet med HIV, men havde AIDS i fuldt udbrud. Tina var blevet smittet af en kæreste. Hun fik under to måneder at leve i, men snød døden og kæmpede sig tilbage til livet. Selvom det er en sygdom, der kan være ekstremt vanskelig at få bugt med, når først den er så fremskreden som i Tinas tilfælde, lykkedes det at bekæmpe den med den såkaldte kombinationsmedicin. I dag er sygdommen under kontrol. Og Tina er mor til to børn, der ikke er smittede med virussen.

-Dengang læste jeg på universitetet, og jeg tvang mig selv til forelæsninger, selvom jeg havde mit dropstativ på slæb. Min mand plejer at sige, at jeg minder ham om en hund med et kødben. Når først jeg har fat i noget, jeg vil, giver jeg ikke op. Og jeg har da efterfølgende tænkt, at jeg aldrig havde overvundet så svær en tid og formået at kæmpe videre, hvis ikke jeg havde udviklet en vild modstandskraft som barn.

Tina, droppede senere ud af sit studie og valgte, at tage en coach-uddannelse. I dag arbejder hun som foredragsholder og forfatter. Hun taler blandt andet om modstandsdygtighed og skriver om at overvinde kriser. Om at rejse sig, selvom man er faldet. Hun lever sit liv med sin mand og sine børn i familiens hus i en lille by nordøst for Aalborg. Her har de efterhånden boet længe, og der er ingen planer om at flytte. Der er ikke brug for en frisk start. De har det godt, lige der hvor de er.

Tina Campbell. 47 år. Forfatter og foredragsholder i virksomheden "Campbell.dk". Bor sammen med sin mand i byen Vodskov i Nordjylland. Mor til to børn på 8 og 11 år og bonusmor til en ung kvinde på 23.

"Jeg har kæmpet imod med alt, hvad jeg havde i mig"

Carmen Sommer frygtede, at den psykiske sygdom, der sprængte hendes barndom til atomer, ville slå ned i hende. Nu ved hun, at hun har ressource til at bevare et rundt sind.

De Carmen i barndom på en far, i det første billede, fik hun sprængt, så det er et af dem, som hun ikke ser mere.

den blev og det var det første, hun blev berørt af.

– Det var fuldstændig skæbneligt i perioder, men så blev det psykisk sygdom, som der blev alle tænkelige diagnoser, men jeg fik aldrig på at have den som sygdom. Det var en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

– Det var en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

skende, da hendes søster Brinde døde.

– Min søster var meget sårbar, og hun blev berørt af psykisk sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

– Det var en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

for mig, og det var psykisk sygdom.

– Det var en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

– Det var en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

Man overlever ikke en barndom uden min, hvis ikke man får hjælp

– Det var en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

– Det var en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

– Det var en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

– Det var en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

– Det var en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

– Det var en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

– Det var en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

– Det var en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

– Det var en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

– Det var en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

– Det var en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

Lisbeth Zornig Andersen
... er vokset op i en udsat familie med misbrug og overgreb. Hun er tidligere formand for Børnerådet og stifter af Huset Zornig, der arbejder for at udbrede viden og kendskab til udsatte børn og familier. Hun har skrevet flere bøger om emnet og er blandt andet medforfatter til bogen "Underdanmarks jægersoldater – om at hjælpe brændte børn med at bryde mønstret".

Eksperter "Barnet skal opdages af et menneske, som ser dets værd"

Hvorfor klarer nogle sig, mens andre går til grunde?

– Det er en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

– Det er en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

– Det er en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

– Det er en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

– Det er en anden sygdom, som jeg fik, og det var psykisk sygdom.

Hvorfor klarer nogle sig, mens andre går til grunde?

Eksperter Lisbeth Zornig Andersen er selv vokset op i en udsat familie med misbrug og overgreb. Hun er tidligere formand for Børnerådet og stifter af Huset Zornig, der arbejder for at udbrede viden og kendskab til udsatte børn og familier. Hun har skrevet flere bøger om emnet og er blandt andet medforfatter til bogen "Underdanmarks jægersoldater – om at hjælpe brændte børn med at bryde mønstret."

Hvorfor klarer nogle børn sig, mens andre går til grunde?

-Som jeg ser det, er der to helt overordnede hovedforklaringer, som ikke kan stå alene. Den første er, at barnet skal være heldig at blive opdaget af et menneske, som ser barnets værd. Det er det, man inden for feltet kalder "en betydningsfuld anden", og det kan i og for sig være hvem som helst; en kæreste, en veninde, en pædagog eller en lærer. Det væsentlige er, at det er et menneske, som ser barnet og viser det, at det er noget, kan noget og er værd at holde af. Vi ved fra forskning, at sådan et møde har helt afgørende betydning for, at udsatte børn klarer sig, på trods af de odds de har fået. Den anden forklaring er mere kontroversiel og endnu ikke hverken be- eller afkræftet i forskningen. Men jeg ser den tydeligt i mig selv og hos andre mønstrebrydere, og det er en teori, flere på området i stigende grad er begyndt at interessere sig for. Den går i al sin enkelthed ud på, at der hos mønstrebrydere ganske enkelt findes nogle iboende egenskaber, som simpelthen gør dem mere modstandsdygtige og bedre i stand til at klare sig og komme frem i verden. Til at overleve.

Hvad er det for karaktertræk, der karakteriserer mønstrebryderne?

-Vi kan se, at mange mønstrebrydere har tre helt overordnede fællestræk. De er i stand til at kontrollere deres følelser. De kan behovsudsætte og køre langt på literen. Og så er de strategiske - de er gode til at regne ud, hvem der er fjender, og hvem der er venner, og hvordan de kan bruge det til deres fordel. Det

interessante – og også ret kontroversielle – er, at de her egenskaber ofte viser sig som usympatiske karaktertræk. Det er tit rigtigt irriterende børn, der kan virke vildt stædige, kyniske og grådige. De stiller sig helt frem i køen til kanelneglefadet, fylder meget i klassen, tager opmærksomhed og siger de voksne imod. Det kan se helt urimeligt og arrogant ud. Og er det sikkert også i mange tilfælde. Men det er også udtryk for et overlevelsesinstinkt og et drive, som de her børn er nødt til at mobilisere, hvis de vil frem i verden. Hvis de vil have et bedre liv, end det de blev født ind i.

Hvad betyder det for den måde, omverdenen møder mønsterbrydere på?

-Det er meget afgørende, at de voksne omkring de her børn bliver bedre til at se på de her karaktertræk som andet end bare irriterende. I stedet for at skamme de egenskaber ud, skal man også forstå at værdsætte dem som den styrke og det mod, de også er udtryk for. Det kræver styrke og mod at sætte sig op mod en voksen, insistere på at blive hørt og set eller bide sig stædig fast i noget, som man bare vil have til at lykkes. Det drive skal de voksne – lærere og pædagoger eller andre, der oplever de her børn - ikke kun forsøge at pille ud af dem, men også bruge til at bygge deres selvværd op med.